

Arbetslivskommissionen för transportbranschen, lägesbild 2018–2019

Arbetslivskommissionen för transportbranschen har utarbetat en lägesbild över kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande inom sitt område. Till arbetslivskommissionernas uppgifter hör att årligen producera information om kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnandet inom den egna branschen (Statsrådets förordning om yrkesutbildning 673/2017). För detta uppdrag har arbetslivskommissionerna haft tillgång till uppgifter om uppföljning, bedömning och respons, bland annat utbildningsförvaltningens statistik- och styrningstjänster och i den nationella informationsresursen KOSKI.

Uppgifterna om utförda studieprestationer 2018 gjordes tillgängliga för kommissionerna våren 2019. Eventuella korrigeringar som läroanstalterna har gjort i KOSKI-informationen efter denna tidpunkt visas inte i denna lägesbild. Detta gäller även statistiken över mängden utförda studieprestationer 2019 som tagits fram ur informationsresursen KOSKI i början av 2020. De granskade prestationsmängderna publiceras senare i utbildningsförvaltningens statistiktjänst Vipunen.fi.

De uppgifter som har utnyttjats i lägesbilden har plockats direkt från informationsresursen KOSKI i den form som läroanstalterna har uppgett dem. Statistiken kan innehålla bristfälliga eller felaktiga uppgifter. Till exempel på grund av tekniska orsaker har alla uppgifter som antecknats i läroanstalternas egna studiehänteringssystem inte överförts korrekt till KOSKI. Dessa uppgifter statistikförs under punkterna "inga uppgifter"/"har inte meddelats".

Även kommissionernas besöksrapporter, begäran om rättelse och utlåtanden har använts som källmaterial.

Antal avlagda examina och examensdelar

Examen- och examensdelsprestationer	2018		2019		Utveckling	Utveckling
	hela examen	examensdelar	hela examen	examensdelar	hela examen	examensdelar
Grundexamen i flygplansmekanik	143	856	125	835	- 13 %	- 2 %
Kompetensområdet för flygteknik	33		27			
Kompetensområdet för flygplansmekanik	110		98			
Grundexamen i logistik	2 652	21 356	2 116	22 158	- 20 %	+ 4 %
Kompetensområdet för transportservice	1 914		1 587			
Kompetensområdet för flygplatsservice	22		27			
Kompetensområdet för lagerservice	603		483			
Tomma	113		19			
Grundexamen i sjöfart	99	1 226	64	1 258	- 35 %	+ 3 %
Kompetensområdet för maskinbefäl	37		18			
Kompetensområdet för däcksbefäl	32		27			
Kompetensområdet för däcks- och maskinreparationer	17		14			

Kompetensområdet för eldrift	13		5			
Yrkesexamen inom transportbranschen	128	657	308	1 559	+ 141 %	+ 137 %
Kompetensområdet för skogsindustrins transporter	13		18			
Kompetensområdet för servicetransporter	1		8			
Kompetensområdet för arbetsledning inom transportbranschen	7		26			
Kompetensområdet för persontransporter	83		136			
Kompetensområdet för varustransporter	8		95			
Tomma	16		25			
Yrkesexamen i flygplatservice	0	0	0	0	--	--
Yrkesexamen i flygplansmekanik	6	5	0	0	- 100 %	- 100 %
Yrkesexamen i sjöfart	2	14	5	28	+ 150 %	+ 100 %
Specialyrkesexamen för fartygselmästare	6	7	2	10	- 67 %	+ 43 %
Specialyrkesexamen i flygplansmekanik	0	0	0	0	--	--
Specialyrkesexamen för trafiklärare	124	604	107	412	- 14 %	- 32 %
Yrkesexamen för arbetsledning inom bil- och transportbranschen	78	104	32	50	- 59 %	- 52 %
Arbetsledare inom bilbranschen	31		13			
Arbetsledare inom transportbranschen	41		5			
Tomma	6		14			
Grundexamen i flygledning	8	16	0	0	- 100 %	- 100 %
Specialyrkesexamen för trafikförman	44	51	65	132	+ 52 %	+ 159 %
Yrkesexamen för busschaufför	114	597	19	45	- 83 %	- 92 %
Yrkesexamen i biltransport av trävaror	19	96	0	0	- 100 %	- 100 %
Yrkesexamen för kombinationsfordonsförare	142	533	59	168	- 58 %	- 68 %
Totalt	3 565	26 122	2 902	26 655	- 19 %	- 2 %

* Uppgifterna hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta.

Examen/examensdelar som målsättning	2018		2019 (ändringen inom parentes)	
	hela examen som mål	examensdel/delar som mål	hela examen som mål	examensdel/delar som mål
Grundexamen i flygplansmekanik	840	16	814 (- 3 %)	21 (+ 31 %)
Grundexamen i logistik	20 307	1049	19 679 (- 3 %)	2 479 (+ 136 %)
omfattar kompetensområdet för transportservice/kompetensområdet för flygplatservice				
Grundexamen i sjöfart	1 028	198	940 (- 9 %)	318 (+ 61 %)
Yrkesexamen inom transportbranschen	521	136	1296 (+ 149 %)	263 (+ 93 %)
Yrkesexamen i flygplatservice	0	0	0	0
Yrkesexamen i flygplansmekanik	5	0	0	0
Yrkesexamen i sjöfart	14	0	28 (+ 100 %)	0
Specialyrkesexamen för fartygselmästare	7	0	10 (+ 43 %)	0
Specialyrkesexamen i flygplansmekanik	0	0	0	0
Specialyrkesexamen för trafiklärare	541	63	360 (- 33 %)	52 (- 17 %)
Yrkesexamen för arbetsledning inom bil- och transportbranschen	104	0	50 (- 52 %)	0
Grundexamen i flygledning	16	0	0	0
Specialyrkesexamen för trafikförman	51	0	131 (+ 157 %)	1
Yrkesexamen för busschaufför	430	167	42 (- 90 %)	3 (- 98 %)
Yrkesexamen i biltransport av trävaror	76	20	0	0
Yrkesexamen för kombinationsfordonsförare	433	100	167 (- 61 %)	
Totalt	24 373	1749	23 517	3138

Diskussion

Antalet prestationer för examina och examensdelar, utveckling

Antalet hela examina har minskat och examensdelar avläggs i större grad, särskilt inom utbildningar för vuxna.

Antalet avlagda grundexamina i logistik minskar. En bidragande orsak till att antalet grundexamina i logistik minskat är att också vuxna ska avlägga de gemensamma examensdelarna. Prestationerna för yrkesexamen i biltransport av trävaror, yrkesexamen för busschaufför, yrkesexamen för kombinationsfordonsförare och yrkesexamen för arbetsledning inom bil- och transportbranschen har för 2019 förts in under prestationerna för yrkesexamen inom transportbranschen. Om man jämför det sammanlagda antalet ovan nämnda fem examina 2018 (481) och 2019 (418) samt "mål hela examen" (2018: 1 564, 2019: 1 296), kan man se en minskning i antalen. Prestationsmängderna för delexamina höjer prestationerna i examensdelen grundläggande yrkeskompetens.

Antalet avlagda specialyrkesexamina för trafiklärare har sjunkit och den största orsaken till detta har varit ändringarna i körkortslagstiftningen.

Det minskade antalet avlagda hela examina inom grundexamen i sjöfart förklaras delvis av branschens utmaningar med sin image, men å andra sidan har det också tidigare tidvis förekommit stora variationer i antalet avlagda examina. Antalet sökande har minskat.

Det minskade antalet avlagda grundexamen i flygplansmekanik förklaras delvis av examens utmaningar med sin image och examens kravnivå, som också återspeglas i antalet sökande.

Antalet avlagda grundexamina i flygledning har sjunkit till noll. Detta beror på att grundexamen i flygledning efter att lagstiftningen ändrats togs bort från listan över utbildningar som leder till examen.

För flygledningen anordnas nu utbildning som handleder för yrkesutbildning utan examen. Utbildningsmängderna och statsandelarna fungerar på samma sätt som tidigare.

Marginellt avlagda examina och kompetensområden

Prestationsmängderna för yrkesexamen och specialyrkesexamen i sjöfart har i allmänhet varierat från år till år. Specialyrkesexamen för fartygselmästare är ännu en relativt ny examen och man förväntar sig att antalet prestationer ökar i och med de nya fartygen och deras nya elteknik. Yrkesexamen i sjöfart blev möjlig att avlägga först för knappt två år sedan och de första examinanderna utexaminerades förra våren. Antalet personer som avlägger specialyrkesexamen för fartygselmästare är litet.

Ingen har avlagt yrkesexamen eller specialyrkesexamen i flygplansmekanik. Man håller också som bäst på att uppdatera examengrunderna för att anpassa dem till de ändrade behoven i arbetslivet.

Specialuppgift: grundläggande yrkeskompetens för lastbils- och bussförare

	2018	2019	Förändring
Godstransporter	2 561	2 699	+ 5 %
Persontransporter	850	741	- 13 %
Totalt	3 411	3 440	+ 1 %

Det totala antalet prestationer inom yrkeskompetens för lastbils- och bussförare har varit nästan oförändrat under 2018–2019. De minskade prestationerna i yrkeskompetens för persontrafiken korrelerar också med minskningen i antalet prestationer inom kompetensområdet för persontrafik i yrkesexamen för busschaufför och i yrkesexamen inom transportbranschen.

För persontrafikens del förklaras minskningen av de förändringar som skett i HRT-området, då den tidigare busstrafiken i och med den nya metrotrafiken har minskat något. Busstrafiken i HRT-området sysselsätter cirka en tredjedel av busschaufförerna i hela landet. Också små förändringar i området orsakar genast förändringar i hela landets statistik. I HRT-området betonades under 2019 också i synnerhet problemen med bussföraryrkets image. Detta observerades inte i övriga landet.

Av de allt som allt 47 utbildningsanordnare som fått tillstånd av UKM att ordna grundläggande yrkeskompetens 2018 och 2019 har fler yrkeskompetensprestationer meddelats Arbetslivskommission för transportbranschen för 2019 än för 2018. År 2018 meddelades inte en enda prestation för grundläggande yrkeskompetens inom transportbranschen för godstransporter av nio utbildningsanordnare och 2019 uppgick antalet till sju utbildningsanordnare. Samma siffror för yrkeskompetensen inom persontransporten var 2018 sammanlagt 22 utbildningsanordnare och 2019 20 utbildningsanordnare. I fortsättningen bör man allvarligt fundera på hur man ska förhålla sig till de utbildningsanordnare som har UKM:s anordnartillstånd för grundläggande yrkeskompetens och som under flera år inte meddelat yrkeskompetensprestationer.

Anordnande av examina

Examen	Anordnar- tillstånd	Aktiva anordnare	Övrigt
Yrkesexamen inom transportbranschen	36	30	
Grundexamen i flygplansmekanik	7	7	
Grundexamen i logistik	56	40 (kompetensområdet för transportservice + kompetensområdet för flygplatservice). De aktiva arrangörerna har beräknats på basis av slutenkäten	Kompetensområdet för lagerservice hör inte till denna arbetslivskommission.
Yrkesexamen i sjöfart	2	2	
Grundexamen i sjöfart	3	3	
Yrkesexamen i flygplatservice	4	0	
Yrkesexamen i flygplansmekanik	2	1	
Specialyrkesexamen för fartygselmästare	1	1	
Specialyrkesexamen i flygplansmekanik	1	0	
Specialyrkesexamen för trafiklärare	2	2	

* aktiviteten bestäms utifrån om utbildningsanordnaren/läroanstalten registrerat examens- eller examensdelsprestationer i den KOSKI-data från 2018 eller 2019 som tillställts kommissionen.

**Uppgifterna hämtade 25.2.2019 (för 2018) och 15.1.2020 (för 2019) och uppgifterna har inte uppdaterats efter detta.

Diskussion

Ändringar i antalet anordnartillstånd och anordnande av examina

- Grundexamen i logistik (kompetensområdet för transportservice och för flygplatservice): inga betydande förändringar.
- Grundexamen i sjöfart: anordnartillstånden oförändrade.
- Grundexamen i flygplansmekanik: anordnartillstånden oförändrade.
- Yrkesexamen i flygplansmekanik: examensgrunderna uppdateras som bäst.
- Yrkesexamen inom transportbranschen: anordnartillstånden oförändrade.
- Yrkesexamen i flygplatservice: anordnartillstånden oförändrade.
- Yrkesexamen i sjöfart samt yrkesexamen och specialyrkesexamen i flygplansmekanik: anordnartillstånden oförändrade.
- Specialyrkesexamen för fartygselmästare: anordnartillstånden oförändrade.
- Specialyrkesexamen för trafiklärare: anordnartillstånden oförändrade.

Anordnande av examina

Största delen av utbildningsanordnarna för alla grundexamina anordnar examina.

För yrkesexamen inom transportbranschen är ungefär 80 procent av anordnarna aktiva.

Båda innehavarna av anordnartillstånd för examen i yrkesexamen i sjöfart är aktiva (antalet examina litet).

Yrkesexamen i flygplatservice samt yrkesexamen och specialyrkesexamen i flygplansmekanik: inga uppgifter om anordnade examina.

Specialyrkesexamen för fartygselmästare: en aktiv utbildningsanordnare (antalet examina litet).

Specialyrkesexamen för trafiklärare: båda utbildningsanordnarna aktiva anordnare av examen.

Fördelningen av examens-/examensdelsprestationer mellan utbildningsanordnarna

- Grundexamen i logistik: 2019 avlades totalt 2 116 hela examina. Bland utbildningsanordnarna ordnade 14 anordnare över 50 hela examina, för övriga utbildningsanordnare var antalet betydligt mindre.
- Yrkesexamen inom transportbranschen: avlagda hela examina 308, som fördelades mellan 22 utbildningsanordnare.
- Grundexamen i flygplansmekanik: avlagda hela examina 125, som fördelades mellan sju utbildningsanordnare. Fem utbildningsanordnare ordnade över 18 hela examina och två utbildningsanordnare under 10 hela examina.
- Grundexamen i sjöfart: avlagda hela examina 64, som fördelades jämnt mellan tre utbildningsanordnare.
- Yrkesexamen i sjöfart: avlagda hela examina fem, alla av samma utbildningsanordnare.
- Specialyrkesexamen för fartygselmästare: avlagda hela examina två, ordnade av en utbildningsanordnare.
- Specialyrkesexamen för trafiklärare: avlagda hela examina 107, som fördelades nästan hälften och hälften mellan två utbildningsanordnare.

Geografisk och språklig täckning vid anordnande av examina

Alla examina har tillräcklig geografisk och språklig täckning.

Kvaliteten på genomförandet av yrkesprov och bedömningen av kunnande

Fördelning av miljöer där yrkesprov genomförts 2019

- Grundexamen i logistik: arbetsplats 27,6 %, läroanstalt 22,7 %, arbetsplats och läroanstalt 5,3 %, **inga uppgifter 44,2 %**
- Yrkesexamen inom transportbranschen: arbetsplats 34,1 %, läroanstalt 19,4 %, arbetsplats och läroanstalt 8,2 %, **inga uppgifter 38,2 %**
- Yrkesexamen för kombinationsfordonsförare: arbetsplats 58,9 %, läroanstalt 8,3 %, arbetsplats och läroanstalt 4,8 %, **inga uppgifter 28 %**
- Yrkesexamen för busschaufför: arbetsplats 46,6 %, läroanstalt 2,2 %, **inga uppgifter 51,1 %**
- Grundexamen i flygplansmekanik: arbetsplats 2,8 %, läroanstalt 24,7 %, **inga uppgifter 72,3 %**
- Yrkesexamen i flygplansmekanik: **inga uppgifter**
- Yrkesexamen i flygplatservice: **inga uppgifter**
- Specialyrkesexamen i flygplansmekanik: **inga uppgifter**
- Grundexamen i sjöfart: arbetsplats 4 %, läroanstalt 42,9 %, **inga uppgifter 52,4 %**
- Yrkesexamen i sjöfart: läroanstalt 82,3 %, **inga uppgifter 10,7 %**
- Specialyrkesexamen för fartygselmästare: läroanstalt 100 %
- Specialyrkesexamen för trafiklärare: arbetsplats 65,2 %, läroanstalt 25,2 %, **inga uppgifter 8,2 %**
- Specialyrkesexamen för trafikförman: arbetsplats 42,2 %, läroanstalt 56,8 %

Bedömare (2019)

- **Grundexamen i logistik:** totalt 22 158 examensdelar. Lärare 14,1 %, två lärare 7,8 %, lärare och annan utbildningsanordnare 0,7 %, företrädare för arbetsgivaren/arbetslivet 0,4 %, annan utbildningsanordnare och lärare 0,7 %, arbetsgivare/företrädare för arbetslivet och lärare 33,8 %, **inga uppgifter 42,4 %**
Yrkesexamen inom transportbranschen: totalt 1 559 examensdelar. Lärare 17,9 %, två lärare 8,3 %, någon annan företrädare för utbildningsanordnaren 0,8 %, arbetsgivare/företrädare för arbetslivet och lärare 36,1 %, **inga uppgifter 36,7 %**
- **Grundexamen i flygplansmekanik:** totalt 835 examensdelar. En lärare 18,3 %, två lärare 9,4 %, **inga uppgifter 72 %**
- **Yrkesexamen i flygplansmekanik: inga uppgifter**
- **Yrkesexamen i flygplatservice: inga uppgifter**
- **Specialyrkesexamen i flygplansmekanik: inga uppgifter**
- **Grundexamen i sjöfart:** totalt 1 258 examensdelar. Lärare 34,4%, arbetsgivare/företrädare för arbetslivet och lärare 12,8 %, **inga uppgifter 52,4 %**
- **Yrkesexamen i sjöfart:** totalt 28 examensdelar. Läroanstalt 89,2 %, **inga uppgifter 10,8 %**
- **Specialyrkesexamen för fartygselmästare:** totalt 10 examensdelar. Lärare 100 %
- **Specialyrkesexamen för trafiklärare:** totalt 412 examensdelar. Företrädare för arbetsgivaren/arbetslivet 2,1 %, arbetsgivare/företrädare för arbetslivet och lärare 61,4 %, **inga uppgifter 36,1 %**
- **Specialyrkesexamen för trafikförman:** totalt 132 examensdelar. Lärare 5,3 %, Arbetsgivare/företrädare för arbetslivet och lärare 87,8 %, **inga uppgifter 6 %**

Examen	startenkät/PUK	slutenkät/yrkesprov
Yrkesexamen inom transportbranschen	4,2	4,4
Grundexamen i flygplansmekanik	4,0	4,1
Specialyrkesexamen för trafiklärare	4,1	4,6
Grundexamen i sjöfart	4,0	3,7
Grundexamen i logistik (alla kompetensområden)	4,1	4,2
Specialyrkesexamen för fartygselmästare	3,7	4,0
Yrkesexamen i flygplansmekanik	4,0	inga uppgifter
Yrkesexamen i sjöfart	4,0	inga uppgifter
Specialyrkesexamen för trafikförman	inga uppgifter	4,6

* granskningsperioden för studeranderespons är 7/2018–9/2019. Bedömningsskala 1–5, där (5) helt av samma åsikt, (4) nästan helt av samma åsikt, (3) delvis av samma och delvis av annan åsikt, (2) nästan helt av annan åsikt, (1) helt av annan åsikt.

Det är omöjligt att dra slutsatser enbart utifrån mätarna, eftersom det i största delen av fallen inte finns uppgifter i statistiken om miljön där yrkesprovet genomförs och om bedömarna. Arbetslivskommissionen bedömer att minst hälften av yrkesproven för grundexamina sker vid läroanstalter och att största delen av yrkesproven vid läroanstalterna inte har någon arbetslivsbedömare. Det är alltså alarmerande att det på basis av bristfälliga mätare och arbetslivskommissionens iakttagelser i samband med besöken kan konstateras att huvudreglerna "yrkesproven genomförs på arbetsplatser i praktiska arbetssituationer" och "den ena bedömaren ska vara lärare eller av särskilda skäl någon annan företrädare för utbildningsanordnaren, och den andra ska företräda arbetslivet" i enlighet med 52 § och 54 § i lagen om yrkesutbildning fortfarande inte efterlevs i den största delen av yrkesproven. Detta syns mest inom flygplansmekaniken och sjöfarten, där yrkesexamina i regel avläggs vid läroanstalten, men det syns också inom logistiken.

Startenkäterna har betydligt fler respondenter än i slutenkäterna. Till exempel svarade 4 392 personer i startenkäten för grundexamen i logistik och 1 660 i slutenkäten. Sammanlagt 304 personer svarade på startenkäten för grundexamen i flygmekanik och 64 svarade på slutenkäten. I grundexamen i sjöfart svarade 162

på startenkäten och 28 på slutenkäten. Arbetslivskommissionen anser att den för närvarande inte får korrekt och tillräcklig information via responsen i fråga.

Utlåtanden

Arbetslivskommissionen för transportbranschen har under 2018–2019 gett UKM sammanlagt sex utlåtanden om planer för bedömning av kunnande (antalet omfattar också samma utbildningsanordnarens svar på hörande om utlåtanden om ändrade ansökningar).

Under 2018–2019 gjorde Arbetslivskommissionen för transportbranschen sammanlagt 17 besök och vid nästan varje besök antecknades i besöksrapporterna observationer om avvikelser. Detta beskriver också den alarmerande och ojämlika situation som råder för olika examina.

Diskussion

Genomförande av tvåpartsbedömning vid bedömning av kunnande och motiveringar för genomförande av yrkesprov vid läroanstalter

Förutsättningen i 54 § i lagen om yrkesutbildning, enligt vilken två bedömare av vilka den ena i regel ska vara en företrädare för arbetslivet ska delta i bedömningen, efterlevs endast sällan inom flygplansmekaniken och sjöfarten. För yrkesproven i logistikexamina efterlevs förutsättningen nästan alltid för yrkes- och specialyrkesexamen, men för grundexamen i logistik förekommer tydliga brister. Detta gäller i synnerhet för examina riktade mot unga och som anordnas av anordnare i det så kallade gamla systemet.

De motiveringar som getts i samband med besöken har beroende på anordnare varit: trafik-, luftfarts- och sjöfartssäkerhet samt svårigheter att få tillgång till miljöer där yrkesprov kan genomföras.

Rättelser av bedömning

Inga begäran om rättelse av bedömningen har lämnats in till Arbetslivskommissionen inom transportbranschen.

Planer för bedömning av kunnande

Största delen av de utbildningsanordnare som arbetslivskommissionen besökt har gjort upp en plan för bedömning av kunnande. Till sin kvalitet och med användbarheten som ett genuint verktyg i vardagen har största delen fortfarande stora utmaningar. Detsamma gäller ansökningar från nya examensanordnare, som arbetslivskommissionen har gett utlåtanden om.

Genomförandet av den personliga tillämpningen i praktiken

Största delen av de utbildningsanordnare som arbetslivskommissionen besökt eller lämnat skilda begäran om utredningar till har genomfört personlig tillämpning enligt vad som förutsätts i lagen om yrkesutbildning. Några undantag har observerats och ett av dem har också diskuterats med UKM.

Utvecklingsområden i utbildningsanordnarnas verksamhet

Det finns mycket att förbättra med tanke på prestationerna inom yrkeskompetens och i hur man behandlar de avvikelser och lagstridigheter som arbetslivskommissionen observerat i samband med sina besök. En del utbildningsanordnare som hör till arbetslivskommissionens bransch har klara utmaningar med sin attityd och att förhålla sig allvarligt till de lagavvikelser och utvecklingsobjekt som arbetslivskommissionen lyft fram samt med att vidta verkliga korrigerande åtgärder. För detta skulle det också behövas att Utbildningsstyrelsen ger utbildningsanordnarna tydliga riktlinjer.

Processen för behandling av lagavvikelser borde också göras tydlig och så snabb som möjlig på axeln Arbetslivskommissionen - Utbildningsstyrelsen - UKM. I nuläget förutsätts Arbetslivskommissionen för transportbranschen också göra besök i anslutning till sitt specialuppdrag inom yrkeskompetens. Efter detta framskrider processen genom att arbetslivskommissionen upprättar en besöksrapport som utbildningsanordnaren eventuellt ger sitt svar på. Efter att ärendet återremitterats lämnas det för kännedom till UKM. Man önskar att processen påskyndas för att utbildningsanordnarnas lagavvikelser ska korrigeras snabbare.

Hur väl fungerar examensgrunderna

Diskussion

Examengrundernas arbetslivsmotsvarighet

I fråga om grundexamen i logistik motsvarar grunderna inte det nuvarande arbetslivet och de är inte heller till sin examensnivå konsekventa med examensgrunderna för yrkesexamen inom transportbranschen. Grunderna för yrkesexamen i servicelogistik överlappar med grunderna för yrkesexamen inom transportbranschen och detta är inte ändamålsenligt.

Den största utmaningen för utbildningen inom sjöfartsbranschen är att examensgrunderna och examensdelarna i sin helhet inte motsvarar de krav som ställs i den internationella STCW-konventionen (STCW = Standards of Training, Certification and Watchkeeping for seafarers). Utbildningen inom sjöfartsbranschen grundar sig på dessa internationella krav, som i praktiken, tillsammans med den nationella lagstiftningen, fastställer utbildningsinnehållet. Om framtida sjömän utbildas enbart enligt nuvarande examensgrunder kommer den studerande i praktiken inte att få yrkeskompetens enligt STCW. Konventionen innehåller till exempel krav på en viss nivå på kunskaper i engelska, men detta krav finns inte i examensgrunderna. Utbildningsanordnarna önskar att examensgrunderna öppnas på nytt och att utbildningsanordnarna kan delta i planeringen av grunderna.

Examensgrunderna för grundexamen i flygmekanik och yrkesexamen i flygplansmekanik håller som bäst på att uppdateras.

Genomförande av valfrihet vid avläggande av examina

I grundexamen i logistik förverkligas valfriheten relativt bra.

I grundexamen i sjöfart finns det i praktiken inte längre några valbara examensdelar. Alla delar är numera "obligatoriska" för att de internationella kompetenskraven och -kriterierna ska uppfyllas.

Valfriheten förverkligas inte heller i de nuvarande examensgrunderna för grundexamen i flygplansmekanik, där det enligt EASA-kraven för undervisningen finns ett minimitimantal på 2 400 timmar. I samband med uppdateringen av examensgrunderna får grundexamen nya kompetensområden där det krävs färre timmar, vilket gör valfrihet möjligt.